

ЗАВТРА БУДЕ НОВИЙ ДЕНЬ

Саме так звучала тема, присвячена 25-й річниці подолання наслідків аварії на ЧАЕС

Спілкувалася Майя РУДЕНКО, фото Вадима ІВКІНА

У ході 18-го Міжнародного фестивалю дитячої творчості, телебачення та преси "Золота осінь Славутича – 2011" (жартівливо – ЗОСЯ), юних журналістів, як завжди, прийняв інформаційно-представницький центр Чорнобильської АЕС у Славутичі. Тут була організована прес-конференція, присвячена питанням розвитку промайданчика станції й Зони відчуження, а також – численні екскурсії й виставка робіт декоративно-прикладного мистецтва. Для того, щоб зробити непросту тему доступнішою для, ну, дуже молодих кореспондентів та їхніх дорослих наставників, фахівці інформаційного відділу, що готували захід, пішли по принципово іншому, ніж раніше, шляху: перед частиною "питання-відповідь" організували докладну екскурсію по експозиції ЧАЕС у міському музеї. Так що до моменту початку спілкування вже безпосередньо по темі "пресухи" (саме так журналісти між собою називають прес-конференції), гості фестивалю виявилися більш-менш "у темі". Та й сама прес-конференція пройшла у вигляді домашньої й довірчої бесіди. Як показали результати фестивалю, та-

кий підхід виправданий, оскільки дитячі роботи, із запропонованої ЧАЕС теми, 2011 року відрізнялися від попередніх – прагненням зазирнути в майбутнє, а не традиційно дратівливим переписуванням інформаційних буклетів і прес-релізів, підготовлених на ЧАЕС. До слова, поліпшення формату відзначили й члени оргкомітету фестивалю. Так, міський голова Володимир Удовиченко висловив подяку за якісну підготовку й новаторський підхід до роботи колективу інформаційного відділу ЧАЕС.

Про те, що на сьогодні відбувається на майданчику станції, розповів провідний спеціаліст служби стратегічного планування Юрій Карпенко.

– Наприкінці 2000 року було ухвалене рішення про зупинку останнього працюючого енергоблока Чорнобильської АЕС. Третій блок був зупинений, і з цього моменту головним завданням підприємства стало забезпечення безпечного зняття з експлуатації всієї Чорнобильської АЕС. За час роботи станції в активному режимі була накопичена значна кількість радіоактивних відходів, на блоках залишалося ядерне паливо, що вимагає

відповідного поводження. Для рішення цих завдань, після зупинки третього енергоблока, створене державне спеціалізоване підприємство по зняттю з експлуатації енергоблоків ЧАЕС, а також перетворення об'єкта "Укриття" (зруйнований 4-й енергоблок) на екологічно безпечну систему. Для реалізації діяльності зі зняття з експлуатації необхідно одержати ліцензію – документ, що надає право займатися діяльністю в сфері використання ядерної енергії. 22 березня 2002 року Державний комітет ядерного регулювання України видав ДСП ЧАЕС ліцензію на виконання всіх видів діяльності щодо зупинки й зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС. На сьогодні діяльність ДСП ЧАЕС здійснюється за чотирма напрямками: поводження з відпрацьованим ядерним паливом; поводження з радіоактивними відходами, що утворилися в процесі роботи, й зняття з експлуатації; експлуатація об'єкта "Укриття" й будівництво та наступна експлуатація Нового безпечного конфайнменту над зруйнованим четвертим енергоблоком; забезпечення життєдіяльності майданчика – живлення, транспорт, теплопостачання та ін.

(Закінчення на стор. 7)

ЗАВТРА БУДЕ НОВИЙ ДЕНЬ

(Початок на стор. 1)

Тепер для енергоблоків Чорнобильської АЕС прийнята стратегія відкладеного демонтажу. Для енергоблоків діючих українських АЕС передбачається досягнення стану "зеленої галявини", тобто після зупинки енергоблоків вивантажується паливо, починається демонтаж устаткування й конструкцій і, в підсумку, територію АЕС можна буде використовувати без обмежень. На Чорнобильській АЕС, внаслідок великого радіаційного забруднення території, викликаного аварією 1986 року, досягнення такого стану є фактично неможливим, тому в нас інша мета – так звана "бура пляма". Блоки звільняються від відпрацьованого ядерного палива (ВЯП), що буде вміщене до сховища ВЯП на тривале зберігання, далі буде здійснений демонтаж конструкцій, і, оскільки територія ЧАЕС матиме ті ж обмеження на використання, що й територія Зони відчуження, то кінцевий стан майданчика й назвали "бурою плямою".

Отже, з 2000 року станція припинила генерувати електроенергію, в 2013 році почався етап остаточного закриття й консервації: устаткування й приміщення, котрі мають високий рівень радіаційного забруднення, будуть законсервовані для переходу до етапу витримки, що триватиме приблизно до 2045 року, протягом якого передбачається природне зниження рівня радіаційного забруднення, а з 2045 до 2064 року буде етап демонтажу.

Наші плани до 2022 року. Насамперед, це остаточне звільнення енергоблоків від ВЯП. На даний момент третій енергоблок повністю звільнений від ядерного палива, в тому числі й приреакторні басейни витримки, на першому й другому енергоблоках паливо ще залишається в басейнах витримки. Отже, головне завдання сьогодні – перемістити паливо, що залишилося на блоках, у діюче сховище ВЯП (СВЯП-1), яке побудували для зберігання ядерного палива в процесі експлуатації. На даний момент це сховище є тимчасовим, тобто розміщувати паливо на довгострокове зберігання неможливо, адже його тер-

мін експлуатації закінчується 2022 року. В 2014 році ми плануємо почати демонтаж устаткування, котре не пов'язане з першим контуром. В 2022 році – приведення блоків до стану мінімального споживання ресурсів, так звана консервація. У цей час діяльність на майданчику буде зведена, в основному, до спостереження, зняття певних показників і параметрів устаткування: радіаційний фон, температура, вологість та ін. Це буде тривати до 2045 року.

Повертаючись до теми ВЯП, повторюся, що на даний момент не побудоване й не введене в експлуатацію сховище відпрацьованого ядерного палива № 2, у якому планується розмістити все ВЯП, накопичене за час роботи ЧАЕС. Таким чином, паливо з енергоблоків буде перевозитися в діюче СВЯП-1. Для цього було необхідно реалізувати ряд заходів, які дозволили б розмістити все паливо в цьому сховищі. 2012 року ми плануємо отримати дозвіл на вивантаження ВЯП з першого й другого енергоблоків у п'ятий басейн витримки СВЯП-1. Паливо буде розміщене за уцілленою схемою, для цього необхідно отримати дозвіл регулятора, у зв'язку з чим і були проведені роботи з модернізації сховища. В 2015 році ми плануємо ввести в експлуатацію СВЯП-2, а до 2021 року – перевезти й розмістити в ньому все паливо з СВЯП-1, саме до цього часу термін експлуатації діючого сховища закінчиться.

Юрій також підкреслив, що прийнята нині концепція стану майданчика у вигляді так званої "бурої плями", на думку фахівців станції, застаріла. В саме підприємство й територію навколо нього вкладені величезні кошти, і було б нераціонально не спробувати змусити працювати такий значний потенціал. Він згадав про проекти будівництва в Зоні заводів з переробки радіаційно забрудненого металу, про можливість Заводу з переробки рідких радіоактивних відходів й Промислового комплексу з поводження з твердими радіоактивними відходами, про створення потужного комплексу поводження з РАВ, про будівництво на території Зони Централізованого сховища ВЯП.

Цікаво, що сьогодні ці ідеї вже не викликали в учасників зустрічі такого шквалу негативних емоцій, як декілька років тому, коли вони вперше прозвучали в рамках фестивалю. Ймовірно, молоді люди вже починають усвідомлювати, що реалії життя треба використовувати з максимально можливою віддачею – протестувати проти аварії, що відбулася в 1986 році, її наслідків і самого існування Зони відчуження – даремно. Можна сказати, що в даному опитуванні юних журналістів став помітним здоровий прагматизм, що й прозвучало в запитаннях, які вони ставили співробітнику Інституту безпеки АЕС Сергію Паскевичу. Говорячи про розвиток території Зони, вчений підтримав точку зору фахівців ЧАЕС:

– Чорнобильська зона відчуження сьогодні – це, фактично, справжній заповідник. Силами ЗМІ, я сподіваюся, буде показано, що це унікальна територія, на якій необхідно створювати заповідник, розвивати природоохоронну діяльність. Але я погоджусь з моєю колегою, і, до речі, є публікація нашого інституту стосовно цього питання, що частину території Зони відчуження – 100-200 квадратних кілометрів в центрі Зони, в центрі плутонієвого забруднення, на якій десятки тисяч років не можна буде реалізувати нормальну господарську діяльність і жити, варто використовувати для потреб атомної промисловості, оскільки вона повинна розвиватися в Україні. Ну і, звичайно, в країні існує велика проблема щодо поводження з РАВ та ВЯП, а кращого майданчика для розміщення таких шкідливих промислових виробництв, ніж Зона відчуження, в Україні немає. Ми повинні бути прагматиками, тверезо оцінювати ситуацію. Я думаю, тут є гості із Запоріжжя, Донецька, Дніпропетровська, і вам не буде комфортно, якщо біля вашого міста розміститься сховище радіоактивних відходів або сховище ВЯП, це завжди ризик, завжди якесь небезпека. А Зона відчуження, волею долі, – на віки, тому ми можемо максимально її використовувати.

